

**KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL
NÉPESSÉGTUDOMÁNYI KUTATÓ INTÉZETÉNEK
KUTATÁSI JELENTÉSEI**

42.

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL
NÉPESSÉGTUDOMÁNYI KUTATÓ INTÉZET

Igazgató:
Dr. Miltényi Károly

ISSN 0236-736-X

Írta:
Hablicsek László

Lektorálta:
Dányi Dezső
Valkovics Emil

**A MAGYARORSZÁGI HOSSZÚ TÁVÚ NÉPESSÉGFEJLŐDÉS
VIZSGÁLATA**

**BUDAPEST
1992/1**

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
ELŐSZÓ	9
I. BEVEZETÉS	11
II. A VIZSGÁLAT MÓDSZERE	14
III. A DEMOGRÁFIAI ÁTMENET ÉS A NÉPESSÉG REPRODUKCIÓJA ...	23
IV. VILÁGNÉPESSÉGI TRENDEK ÉS TÁVLATOK	28
V. A MAGYARORSZÁGI HOSSZÚ TÁVÚ NÉPESSÉGFEJLŐDÉS JELLEMZŐI 1876—1986 KÖZÖTT	32
5.1 A halandóság alakulása, 1876—1985	33
5.1.1 Halandóság a naptári időszakokban	33
5.1.2 A születési évjáratok halandósága	38
5.2 A termékenység alakulása, 1876—1985	40
5.2.1 Termékenység a naptári időszakokban	40
5.2.2 A születési évjáratok termékenysége	44
5.3 A népesség számának és korösszetételének alakulása 1881—1986 között .	46
5.4 Megjegyzések a külső vándorlások alakulásához 1876—1881 között	51
VI. A NÉPESSÉGREPRODUKCIÓ HOSSZÚ TÁVÚ ALAKULÁSA	53
6.1 A születésszám reprodukciója	54
6.1.1 Nettó termékenység a naptári időszakokban	54
6.1.2 A nettó termékenység születési évjáratok szerint	57
6.2 A makroszintű reprodukció alakulása 1876—1985 között	60
6.2.1 A nők által leélt évek várható száma naptári időszakonként . . .	60
6.2.2 Leélt évek száma a nők születési évjárataiban	63
VII. A MAGYARORSZÁGI DEMOGRÁFIAI ÁTMENET NÉHÁNY JELLEMZŐJÉNEK VIZSGÁLATA MODELLSZÁMÍTÁSOK SEGÍTSÉGÉVEL	65
7.1 Tartalmi és módszertani megjegyzések	65
7.2 A népmozgalom komponenseinek hatása a népességfejlődésre	66
7.2.1 Halandóság és termékenység alakulása tényleges	66
7.2.2 A halandóság állandó, a termékenység tényleges	68
7.2.3 A halandóság tényleges, a termékenység változatlan	70
7.2.4 Termékenység és halandóság a kiindulási időszak szintjén változatlan	71
7.3 A nettó termékenység és a népességfejlődés	73

7.3.1	Halandóság tényleges, termékenység a naptári időszakokban egységnyi nettó reprodukciós együtthatót biztosít	73
7.3.2	Halandóság tényleges, termékenység az egyes születési évjáratokban egységnyi nettó reprodukciós együtthatót biztosít	75
7.4	A leélt évek számának hatása a népességfejlődésre	76
7.4.1	Halandóság tényleges, termékenység az egyes naptári időszakokban a nők leélt évei várható számának állandóságát biztosítja	76
7.4.2	Halandóság tényleges, termékenység az egyes női születési évjáratokban a leélt évek számának állandóságát biztosítja	78
7.5	A halandóság gyorsabb átmenetének hatása a népességfejlődésre	80
VIII.	A NÉPESSÉG KORÖSSZETÉTELE: INTEGRÁLÓ ELEM A NÉPESSÉGFEJLŐDÉSBEN	83
8.1	Az öregedés demográfiai okai: az alacsony gyermekszám vagy az élet-tartam meghosszabbodása?	85
8.2	Öregedés generációs felfogásban: a XX. század végi halandósági dilemma	86
8.3	Az öregedés fokozatai Magyarországon	88
IX.	A NÉPESSÉGFEJLŐDÉS TÁVLATAI; VÁLASZOK A POSZTTRANZÍCIÓS NÉPESSÉGI DILEMMÁRA	92
9.1	Hosszú távú népességprojekciók, 1986—2051	93
9.2	Válaszok a poszttransziciós népességi dilemmára	95
X.	ÖSSZEFOGLALÁS	98
	FELHASZNÁLT IRODALOM	101
	A SZERZŐ FELHASZNÁLT TANULMÁNYAI	104
	FÜGGELÉK	105
F.1	Felhasznált adatok	107
F.2	A generációs továbbélési valószínűségek becslése	107
F.3	A generációs termékenység arányszámok becslése	111
F.4	A nettó termékenység mutatószámainak becslése	113
F.5	A leélt évek számának becslése	114
F.6	Termékenységi skálák	115
F.7	Halandósági skálák	118
F.8	A modellszámítások módszerei	119
	MELLÉKLET	121